

Ondava pre život

Obnova ekosystémových funkcií krajiny horného povodia rieky Ondavy

Mgr. Ján Cundra, starosta obce Nižná Polianka

www.ondavaprezivot.sk

Adaptácia na zmenu klímy – možnosti na podporu preventívnych a prírode blízkych opatrení na zmiernenie negatívnych dopadov sucha a povodní na Slovensku

Miesto podujatia: Nižná Polianka

Pôdna erózia – kataster obce Ladamírová

Základné info o projekte

názov projektu: **Obnova ekosystémových funkcií krajiny horného povodia rieky Ondavy – ONDAVA PRE ŽIVOT**

program: Finančný mechanizmus EHP 2009 – 2014

správca programu: Úrad vlády SR

výzva: ACC01 v rámci programu Prispôsobenie sa zmene klímy - prevencia pred povodňami a suchom

názov programovej oblasti: Prispôsobenie sa zmene klímy - prevencia pred povodňami a suchom

termín začatia projektu: **02.07.2014**

termín ukončenia projektu: **30.04.2016**

dĺžka realizácie: **22 mesiacov**

žiadateľ/ prijímateľ finančného príspevku: **Obec Nižná Polianka**

partneri:

Združenie miest a obcí Slovenska

Lesy Slovenskej republiky š.p.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát /do 02.12.2015/

Obec Šarišské Čierne /od 22.01.2016/

NorwegianForest and LandscapeInstitute (Nórske kráľovstvo)

TheNorwegianInstituteofBioeconomyResearch (NIBIO)

charakter projektu: integrovaný projekt, ktorý využíva princíp multisektorových partnerstiev

hlavný cieľ projektu: **Prispôsobenie sa zmene klímy: prevencia pred povodňami a suchom**

špecifické ciele projektu: **Vyvinutá stratégia a opatrenia na prispôsobenie sa meniacej sa klíme**

hlavné aktivity:

Tvorba adaptačnej stratégie

Realizácia navrhnutých opatrení v krajine

Sieťovanie partnerov

výsledky projektu:

**počet vypracovaných strategických dokumentácií venovaných adaptačným opatreniam
– 1**

celkový počet vytvorených individuálnych vodozádržných opatrení – 505

objem vytvorených vodozádržných opatrení (v m³) – 625000

počet vypracovaných projektových dokumentácií protipovodňových opatrení – 1

počet komunit zapojených do realizácie projektu – 44

počet národných a zahraničných inštitúcií zapojených do projektu – 10

počet novovzniknutých inštitúcií - nezisková organizácia zodpovedná za udržateľnosť

výsledkov projektu – 1

celkové oprávnené výdavky projektu: 1 681 738 €

projektový grant Fondov EHP a ŠR SR: 1 429 477 € (85% z celkového rozpočtu projektu)

spolufinancovanie z vlastných zdrojov: 252 261 € (15% z celkového rozpočtu)

Webová stránka : www.ondavaprezivot.sk

Ondava pre život

(projektové územie)

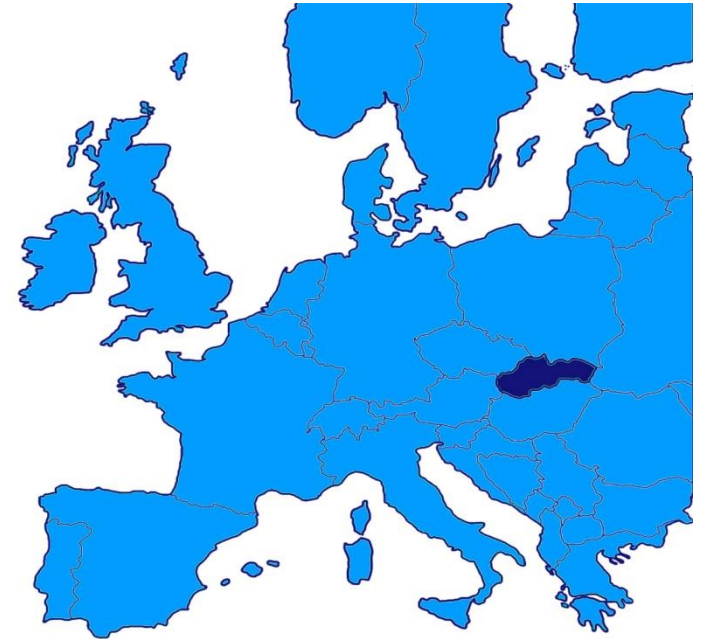

Ciele projektu Ondava pre život

- Realizácia adaptačných opatrení na klimatickú zmenu v projektovom území/**odborný aspekt**
- Zapojenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie z projektového územia do pracovného pomeru /**sociálny aspekt projektu tzv. zelené pracovné miesta**
- Vytvorenie partnerstva vo forme neziskovej organizácie Ondava pre život s cieľom osvetovej činnosti a praktickej realizácia adaptačných opatrení pri využití skúseností z projektu/sociologický aspekt projektu, budovanie občiansky aktívnej spoločnosti /**občianska aktivizácia – práca s verejnosťou**

Poloha územia v rámci EU a SR

Projektové územie vo vzťahu k SR

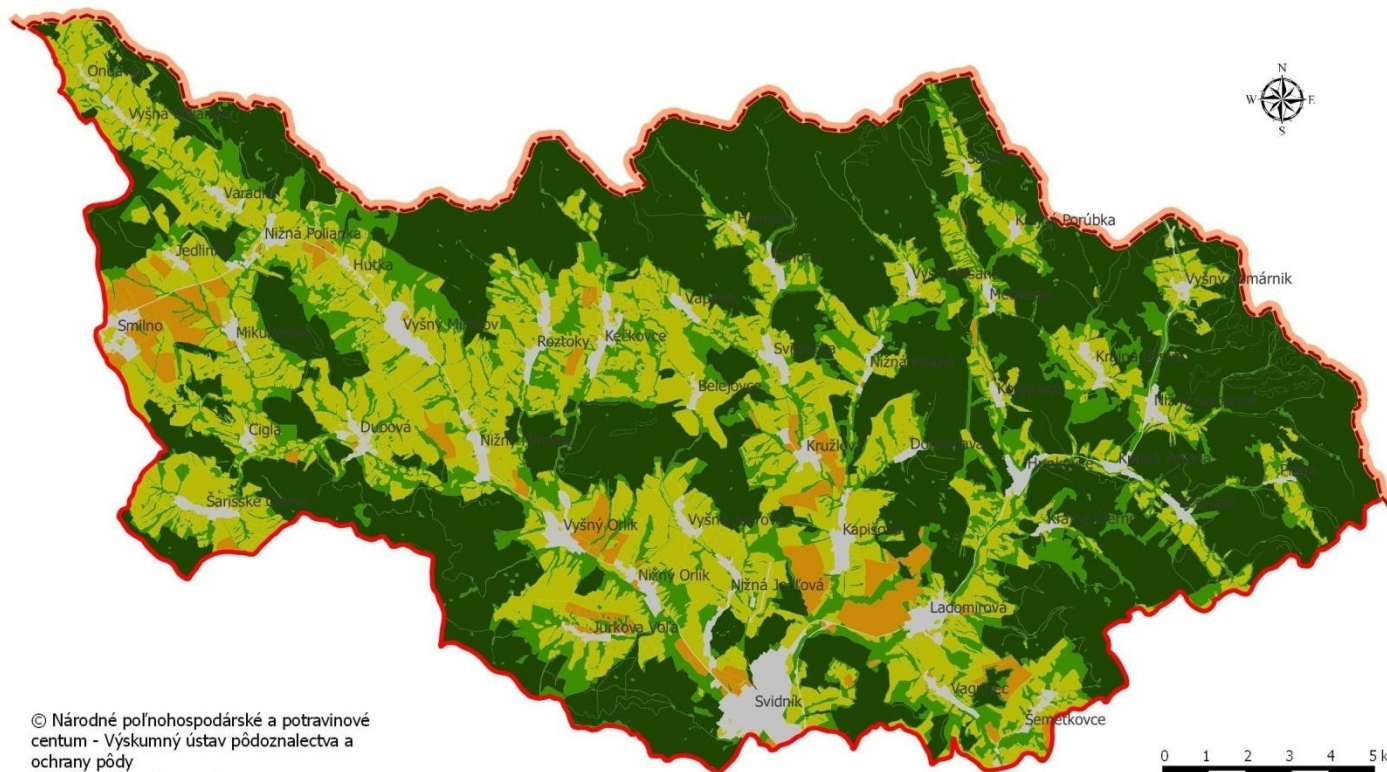

Poloha vo vzťahu k EU

Hospodárska štruktúra krajiny

Landscape Structure

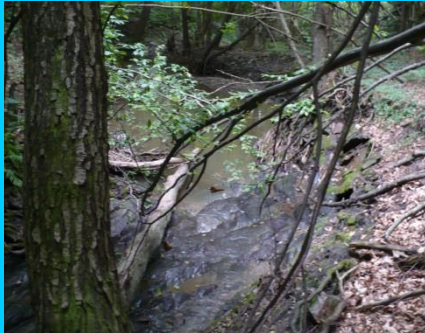

Poľnohospodársky pôdny fond

- Orná pôda
- Trvalé trávne porasty

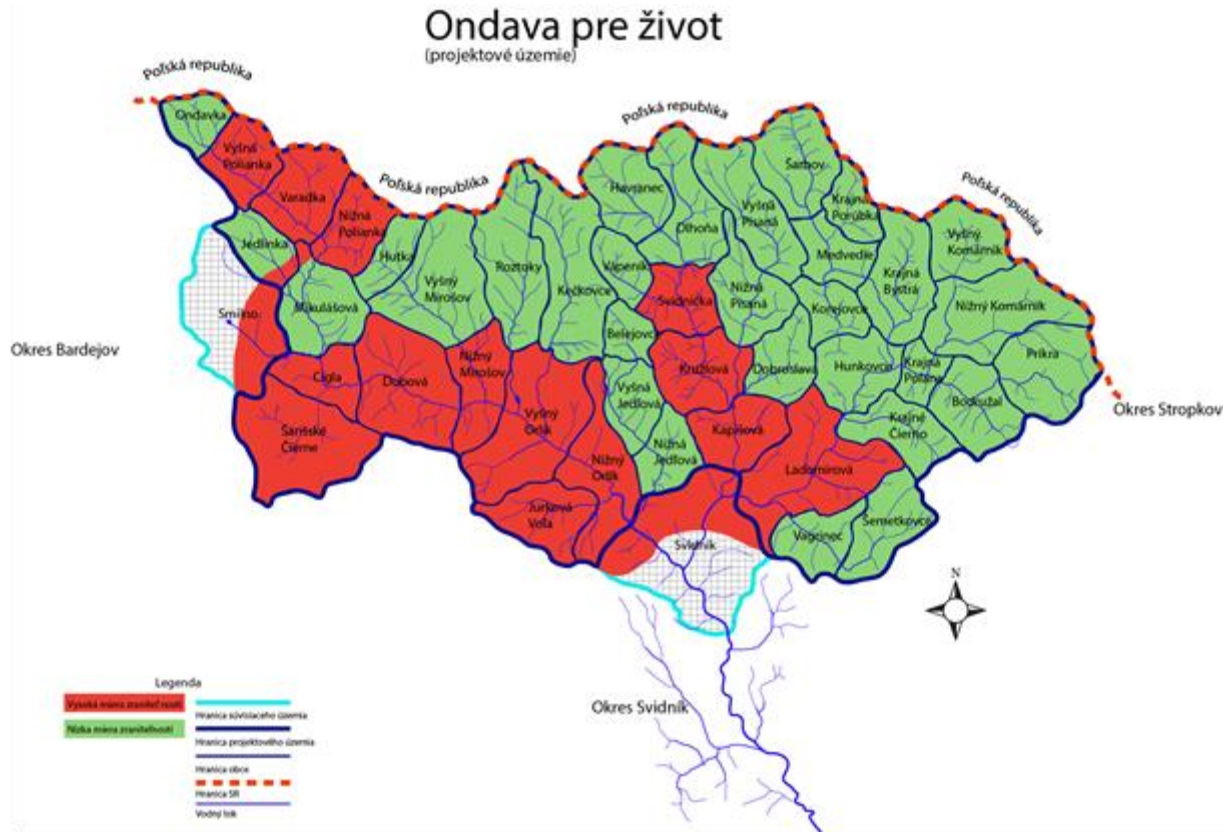
- Lesný pôdny fond
- Opustené plochy
- Intravilán a ostatné umele plochy
- Hranica zaujmového územia
- Štátna hranica

Regionálna adaptačná stratégia hornej Ondavy

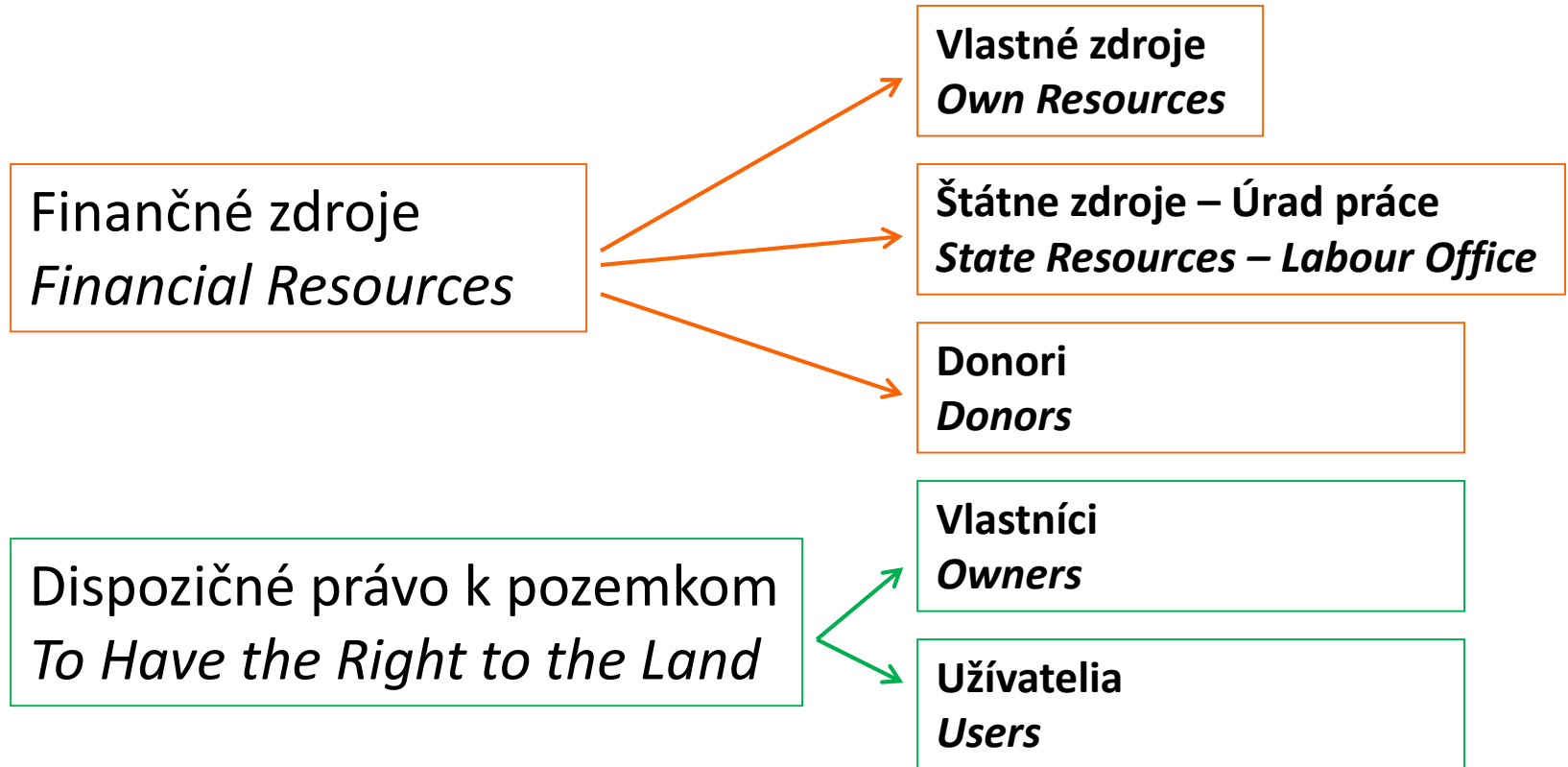
Nižná Polianka, december 2014

Miera zraniteľnosti na nepriaznivé dopady klimatickej zmeny územia

Nevyhnutné predpoklady realizácie projektu

Essential Preconditions for the Project Implementation

Land Owners / Users

Slovak Land Fund

Municipalities:

Kečkovce

Krajná Poľana

Nižná Jedľová

Families:

Dujakovič

Džupin

Mňahončák

Agricultural Cooperatives:

Dlhoňa

Šarišské Čierne

Magura Zborov

Forest Management

Companies:

Beloves PS Belejovce

LPS Dubová

PS Nižná Jedľová

ZV „PS“ Kečkovce

ZSSL Kút Kuchtovce

ZVL Urb. Šarišské Čierne

Javor 2 s.r.o.

LPS Beskyd

Lesoprodukt s.r.o.

Ing. Pavol Vňuk

Donors

Privat Farmers:

Agrobekyd s.r.o.

Anna Žáková

Ing. Juraj Červák

Stanislav Krifka

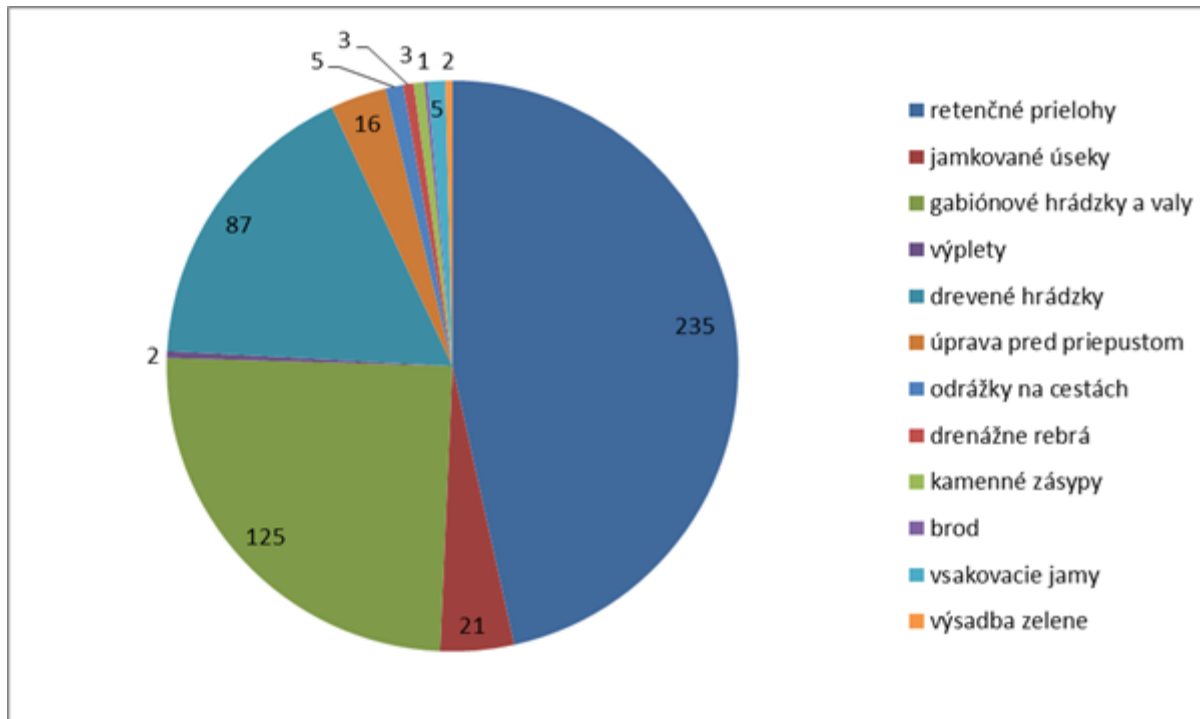
Agrofarma s.r.o.

Vladimír Paľurik

Poľnoprodukt s.r.o.

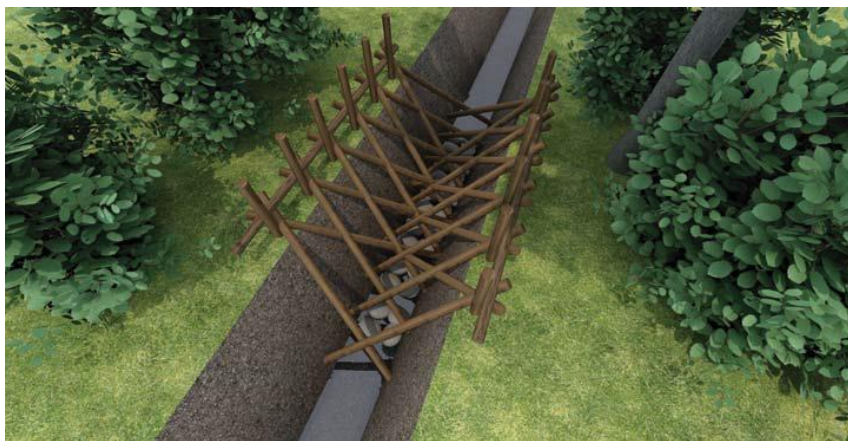
Podiel jednotlivých typov opatrení

Príklady konštrukčných riešení jednoduchých adaptačných opatrení

Príklady konštrukčných riešení jednoduchých adaptačných opatrení

Realizácia jednoduchých adaptačných opatrení

Realizácia jednoduchých adaptačných opatrení

Realizácia jednoduchých adaptačných opatrení

Práca v teréne v rámci projektu Ondava pre život štatistika

- zamestnaných 163 uchádzačov o zamestnanie z 19 obcí
- doba trvania pracovného vzťahu – 8,5 mesiaca, 20 pracovníkov pokračovalo ďalšie 4 mesiace
- 25% z celkového počtu sú ženy
- práca v 5 pracovných skupinách podľa miesta bydliska po 30 pracovníkov s 2 majstrami
- minimálna mzda, stravný lístok, pracovný odev, pitný režim
- Školenie bezpečnosti práce, 3 licencie pre pilčíkov

Práca so znevýhodnenými uchádzačmi o zamestnanie

- informačné besedy priamo v obciach o projekte, charakteru práce a jej podmienkach
- anketa pre zistenie záujmu o zamestnanie
- Prijímanie vybraných nezamestnaných do pracovného pomeru - administrácia

Nábor nezamestnaných v obciach

Nábor nezamestnaných v obciach

Nábor nezamestnaných v obciach

Práce v teréne

Práce v teréne

Práce v teréne

Práce v teréne

Efekty pre zamestnancov

- pravidelná dochádzka do zamestnania, návyk k pravidelnému dennému režimu
- dočasné /snád' aj trvalé/ vystúpenie zo sociálnej siete, zlepšenie finančnej situácie v rodine
- socializácia v rámci pracovného kolektívu, pocit spolupatričnosti k zamestnávateľovi /napr. logo na oblečení, spoločné pracovné porady/
- pozitívny príklad pre rodinu a deti, rodičia odchádzajú do práce a nevysedávajú doma
- pocit užitočnosti pre spoločnosť, viditeľné výsledky práce voľne v prírode
- zlepšenie vzťahu k svojmu okoliu a prírode,
- informovanosť o klimatickej zmene a jej dôsledkoch, význam realizovaných opatrení
- lepší vzťah k výsledkom svojej práce a práce iných
- návrat alebo získanie pracovných návykov
- lepšia spolupráca so samosprávami, lepší výkon a ochota pomáhať obci v rámci dobrovoľníckej práce
- vytváranie tlaku na samosprávu na vytvorenie pracovných možností v rámci fondov EU a ŠR, tzv. zelené pracovné miesta
- zdravá rivalita medzi skupinami a jednotlivcami navzájom pri plnení noriem
- lepší vzťah k majetku /pracovné náradie, nástroje, pracovný odev/
- návyk na pravidelné vykonávanie zmysluplnej činnosti, autorita majstra, prirodzení vodcovia sa prejavia
- zvýšenie autority v okolí, orientácia na iné problémy – riešenie pracovných, technických otázok
- spoznávanie sa navzájom v rámci skupiny , ale aj v rámci ostatných skupín
- zlepšeniu vzťahu k čistote životného prostredia
- investovanie finančných zdrojov do opráv svojich domov, resp. prístavby
- v rámci rodiny živiťel nemusí odchádzať za prácou mimo bydliska, resp. do zahraničia

Efekty pre štát, samosprávu, zamestnávateľa

štát, obec, poľnohospodár, urbaniát, iný subjekt:

- Pracovná sila rýchlo k dispozícii
- Priamo z územia, ktorá pozná miestne pomery
- Zlepšenie vzťahu obyvateľov k okoliu, majetku obce
- Zlepšenie ekonomickej situácie obce – zvýšenie kúpyschopnosti, zlepšenie bytovej infraštruktúry

Optimálne riešenie problematiky riešenia nezamestnanosti pre najmenej rozvinuté okresy v SR, riešenie adaptácie územia na dopady klimatickej zmeny

Osvetová činnosť v rámci projektu

- informačné aktivity ohľadne klimatickej zmeny, jej následkov
- informačné aktivity ohľadne cieľov realizácie aktivít projektu Ondava pre život pre zvýšenie kvality ekosystémových funkcií v území, kde žijú
- Informačný seminár o invázných rastlinách

Práca s deťmi zamestnancov v penzióne Medved'

Práca s obyvateľmi obcí projektového územia

- - informačné workshopy o projekte, jeho cieľoch a význame, o dôsledkoch klimatickej zmeny a potrebe adaptácie na túto zmenu
- - práca s mládežou a deťmi v rámci ZŠ

Informačný seminár o invázných rastlinách v Hunkovciach

Výmena skúsenosti s nórsnym partnerom - NOBIO

Konferencie

úvodná konferencia v Bardejovských kúpeľoch,
odborná konferencia v Nižnej Polianke,
záverečná konferencia v Nižnej Polianke

Udržateľnosť

- Realizácia monitoringu a údržba realizovaných adaptačných opatrení neziskovou organizáciou Ondava pre život
- V súčasnosti proces rozšírenia činnosti formou sociálneho podniku s plánovaným počtom 15 pracovníkov v oblasti environmentálnych technológií

Po roku .....

Úprava pred priepustom: Obec **Bodružal**

Komb. gabiónová hrádza s drevom : Obec **Dlhoňa**

Po roku .....

Drevená hrádzka: Obec **Šemetkovce**

Panelový brod: Obec **Nižná Polianka**

Po roku .....

Drevená hrádza s lavičkou: Obec **Kečkovce**

Komb. gabiónová hrádza s drevom : Obec **Kečkovce**

Po roku ....

Gabiónová hrádza: Obec **Dlhoňa**

Zádržný val: Obec **Jurková Voľa**

12. máj 2017 prietrž mračien Nižná Polianka – vplyv opatrení

12. máj 2017 prietrž mračien Nižná Polianka – vplyv opatrení

Ondava pre život

Obnova ekosystémových funkcií krajiny horného povodia rieky Ondavy
Obec Nižná Polianka

Mysli globálne, konaj lokálne – Think globally, act locally

„Supported by a grant from Iceland, Liechtenstein, Norway“

„Co-financed by the State Budget of the Slovak Republic“

*„Projekt je financovaný z grantov Islandu, Lichtenštajnska a Nórska prostredníctvom
Finančného mechanizmu EHP a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky“*

**ĎAKUJEME ZA DÔVERU A TEŠÍME SA NA
SPOLUPRÁCU A VÝMENU SKÚSENOSTÍ**